

POSTANOWIENIE

Dnia 11 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa D. B.
przeciwko Skarbowi Państwa-Komendantowi Służby Ochrony Państwa
w Warszawie
o odprawę pieniężną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 grudnia 2024 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 30 listopada 2023 r., sygn. akt III APa 4/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od D.B. na rzecz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 1.350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty.**

r.g.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 30 listopada 2023 r. oddalił apelację D. B. i Skarbu Państwa – Komendanta Służby Ochrony Państwa w

Warszawie od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 8 listopada 2022 r., którym oddalono powództwo D. B. o odprawę pieniężną oraz powództwo wzajemne Skarbu Państwa – Komendanta Służby Ochrony Państwa w Warszawie o zwrot odprawy pieniężnej.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie złożył powód D. B., zaskarżając orzeczenie w części oddalającej jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego oraz podnosząc zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj. art. 171 i art. 187 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 325; dalej: ustawa o SOP), a także zarzut naruszenia przepisów postępowania skutkującego nieważnością postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.), przez sprzeczność składu Sądu drugiej instancji z przepisami prawa z powodu zasiadania w składzie tego Sądu osoby powołanej na urząd sędziego w sądzie powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3).

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyrok oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i orzeczenie co do istoty sprawy; ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego bezzwrotności uposażenia i innych należności pieniężnych pobranych przez funkcjonariusza Służby Ochrony Państwa (wcześniej Biura Ochrony Rządu) określonej w art. 171 ustawy o SOP oraz potrzeby wykładni tego przepisu.

Zdaniem powoda, w przedmiotowej sprawie zachodzi także nieważność postępowania ze względu na sprzeczność składu Sądu drugiej instancji z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c., ponieważ w składzie Sądu brała udział osoba powołana na urząd sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie

określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika zaś z zarzutów zawartych w postawach skargi kasacyjnej oraz z ich uzasadnieniu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej RP kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych a art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tegoż w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego przez skarżącego zarzutu nieważności postępowania. Godzi się przypomnieć, że w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNC 2020 nr 4, poz. 34) stwierdzono, iż nienależyta obsada sądu w

rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) oraz że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami tejże ustawy, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Sąd Najwyższy w powołanej uchwale wyraźnie odróżnił więc sytuację osób powołanych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego od tych, które zostały powołane do pełnienia urzędu sędziego sądu powszechnego albo wojskowego. W odniesieniu do sędziów sądów powszechnych i wojskowych wyjaśnił zaś, że ze względu na praktyczną możliwość wdrożenia kontroli dochowania standardu bezstronności i niezawisłości, większe zróżnicowanie skali wadliwości procedur konkursowych oraz statusu biorących w nich udział osób, a także odmienne konstytucyjne funkcje sądów powszechnych i wojskowych w porównaniu z Sądem Najwyższym, konieczne jest określenie innego mechanizmu ustalania przesłanek stosowania art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 379 pkt 4 k.p.c. W szczególności mechanizm ten powinien polegać na ocenie zarówno stopnia wadliwości poszczególnych postępowań konkursowych, jak też okoliczności odnoszących się do samych sędziów biorących w nich udział oraz charakteru spraw, w których orzekają lub orzekały sądy z ich udziałem. Nie jest zatem wykluczone, że mimo powstania zasadniczych wątpliwości co do tego, czy dochowany zostaje standard niezawisłości i bezstronności danego sędziego uczestniczącego w składzie sądu ze względu na objęcie przez niego urzędu w

postępowaniu konkursowym przeprowadzonym w sposób ustalony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, to w konkretnych okolicznościach wątpliwości te nie zostaną potwierdzone, co będzie równoznaczne z koniecznością przyjęcia, że skład sądu z jego udziałem spełnia minimalne wymagania dla zachowania niezawisłości i bezstronności. (...) Należy między innymi przeprowadzić rozróżnienie między sytuacjami, w których oceniane powołanie nastąpiło po raz pierwszy na urząd sędziego, oraz w których wiązało się z objęciem kolejnego urzędu przez sędziego w sądzie wyższego rzędu. Osoby, które wcześniej zostały powołane na urząd sędziego w niebudzących wątpliwości procedurach, przystępując do konkursu na urząd sędziego w sądzie wyższego rzędu, posiadały już status sędziów w rozumieniu konstytucyjnym. Przeszły już zatem wcześniej określony, prawidłowy proces weryfikacji. Tego domniemania brak w przypadku osób powołanych na urząd sędziego w sądzie powszechnym lub wojskowym po raz pierwszy, zwłaszcza gdy chodzi o pierwsze powołanie do sądu wyższego szczebla w sytuacji, gdy udział w postępowaniu konkursowym nie jest konsekwencją uczestnictwa w długotrwałym procesie szkolenia do zawodu sędziego, w szczególności ukończenia aplikacji sądowej lub sędziowskiej i zdania z wynikiem pozytywnym egzaminu sędziowskiego.

Sąd Najwyższy zwrócił również uwagę, że w przypadku opartych na zasadzie kontradiktoryjności postępowań w sprawach cywilnych, samo stanowisko stron ma znaczenie dla sformułowania oceny, czy prowadzący je sąd spełnia standard niezawisłości i bezstronności. Każda z nich może bowiem zgłosić - z wykorzystaniem art. 49 k.p.c. - wniosek o wyłączenie sędziego, który uzyskał powołanie do pełnienia urzędu w okolicznościach rzutujących następnie na postrzeganie go jako sędziego niezależnego i bezstronnego. Brak tego rodzaju wniosków w czasie, gdy toczy się postępowanie, oznacza zwykle, że jego przebieg nie wywołuje wątpliwości stron co do tego, czy sąd rozpoznający ich sprawę jest niezależny, a sędzia niezawisły i bezstronny. Postawa stron prezentowana w toku postępowania, wskazująca na brak zastrzeżeń co do zachowania niezawisłości i bezstronności sędziego, nie może pozostać bez wpływu na następczą ocenę, czy doszło do naruszenia standardu bezstronności i niezawisłości sądu prowadzącego

postępowanie ze skutkiem w postaci uznania, że sąd ten był obsadzony sprzecznie z prawem.

W konsekwencji tego, nie można uznać, aby sama formalna wadliwość procedury powołania sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw wywarła jakikolwiek negatywny wpływ na sposób rozpoznawania przez sąd drugiej instancji z udziałem tego sędziego środka odwoławczego (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 czerwca 2023 r., I PSK 47/22, LEX nr 3575106; z dnia 9 czerwca 2021 r., I PSK 38/21, niepublikowane i wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 czerwca 2021 r., III PSKP 13/21, OSNP 2022 nr 2, poz. 11; z dnia 18 lipca 2023 r., III PSKP 35/22, LEX nr 3589191).

W przedmiotowym przypadku powód nie zgłosił wniosku o wyłączenie sędziego X.Y. od rozpoznania sprawy w postępowaniu apelacyjnym, a w skardze kasacyjnej – poza podniesieniem faktu powołania wyżej wymienionej na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa, której kształt został określony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw - skarżący nie wskazał na żadne inne okoliczności mogące poddawać w wątpliwość bezstronność sędziego.

Przechodząc do pozostałych przesłanek przedsądu, należy dostrzec, że zostały one sformułowane w sposób ogólnikowy, bez wyczerpującego uzasadnienia. Warto zaznaczyć, że argumentacja uzasadniająca wniosek powinna dotyczyć ustawowo określonych przyczyn przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z zachowaniem standardu odpowiedniego do powagi postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym i umiejętności zawodowych wnoszących skargi profesjonalnych prawników (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 r., III UZ 2/10, LEX nr 622211).

Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPIUS 1997 nr 3, poz. 39 i

postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości.

Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje problem prawny mający znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Pytanie do rozstrzygnięcia wyznacza dwie możliwe odpowiedzi, z których jedna jest równoważna ze zdaniem będącym częścią tego pytania, a druga stanowi zaprzeczenie tamtego zdania. Z kolei pytanie dopełnienia wyznacza tylko schemat odpowiedzi, zwany osnową pytania (*datum questionis*). Jest to tzw. pytanie rozwijające, o nieokreślonych z góry możliwościach odpowiedzi. Pytania rozstrzygnięcia zawsze rozpoczynają się od partykuły pytajnej "czy", natomiast pytania dopełnienia od przysłówków i zaimków pytajnych typu "jaki", "kiedy", "co", "ile" itp. Pytaniu przedstawionemu do rozstrzygnięcia towarzyszy więc alternatywa odpowiedzi, a rzeczą adresata pytania pozostaje dokonanie wyboru odpowiedzi. Pytanie do uzupełnienia pozostawia natomiast odpowiadającemu całkowitą swobodę, pozwalając także na dalekie wykroczenie poza zakres czynionych przez pytającego założeń. (tak: postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2004 r., III CZP 25/04, OSNC 2005 nr 7-8, poz. 147).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., to jest istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący

źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 i z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, iż wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124). Twierdzenie o występowaniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów jest uzasadniony tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących owo zagadnienie. Oczywiście jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia - mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa

pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Ani zagadnienie prawne – wadliwie przedstawione, niebędące pytaniem do rozstrzygnięcia wedle wyżej przedstawionej, utrwalonej praktyki – ani potrzeba wykładni przepisu prawa wywołującego wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie nie zostały właściwie uzasadnione. Oceniając konieczność dokonania wykładni przepisu art. 171 ustawy o SOP, należy w pierwszej kolejności dostrzec przedmiot sporu, którym było roszczenie o kolejną odprawę z tytułu zwolnienia ze służby.

Jak ustalił Sąd drugiej instancji, rozkazem personalnym nr 22/2020 z 14 stycznia 2020 r. Komendant SOP postanowił z dniem 21 lutego 2020 r. zwolnić powoda ze służby. Rozkazowi na podstawie art. 108 k.p.a. nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Rozkaz doręczono powodowi w dniu 22 stycznia 2020 r. W dniu 17 lutego 2020 r. Komendant SOP sporządził zestawienie należności pieniężnych funkcjonariusza zwolnionego ze służby, w którym wskazano, że powód jest uprawniony do otrzymania połowy odprawy (art. 187 ustawy o SOP).

Decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nr [...] /Kadr/20 z 9 marca 2020 r. uchylono w całości zaskarżoną decyzję z 14 stycznia 2020 r. nr [...] /2020 i sprawę przekazano do ponownego rozpoznania przez organ pierwszej instancji, gdyż decyzja została wydana z naruszeniem przepisów postępowania. W dniu 12 marca 2020 r. powód zgłosił gotowość niezwłocznego podjęcia służby w SOP. Rozkazem personalnym nr [...] /2020 z 30 marca 2020 r. Komendant SOP postanowił z dniem 22 lutego 2020 r. wyznaczyć powoda na inne stanowisko – zastępcy Naczelnika Wydziału z zachowaniem uposażenia dyrektora zarządu, jakie powód pobierał przed zwolnieniem ze służby. W dniu 31 marca 2020 r. powód otrzymał nową decyzję komendanta o wyznaczeniu na stanowisko zastępcy naczelnika z zachowaniem uposażenia dyrektora, zostały mu wypłacone wszelkie uposażenia za kwiecień oraz za czas pobytu poza służbą (za marzec). Powód otrzymał nowe zadania w nowej komórce organizacyjnej, po przywróceniu otrzymał uposażenie za marzec. W dniu 2 kwietnia 2020 r. powód wniósł o zwolnienie ze

służby z trzymiesięcznym wypowiedzeniem na podstawie art. 107 ust. 3 ustawy o SOP.

Rozkazem personalnym nr [...] /2020 z 6 kwietnia 2020 r. Komendant SOP z dniem 2 lipca 2020 r. zwolnił powoda ze służby w Służbie Ochrony Państwa wskutek upływu ustawowego terminu pisemnego zgłoszenia przez funkcjonariusza wystąpienia ze służby. Decyzja stała się prawomocna z dniem 4 maja 2020 r. W dniu 22 czerwca 2020 r. Komendant SOP sporządził korektę należności pieniężnych funkcjonariusza zwolnionego ze służby, w którym wskazano, że powód jest uprawniony do połowy odprawy (art. 187 ustawy o SOP) - 300% uposażenia zasadniczego, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym wraz z dodatkami o charakterze stałym, przy uwzględnieniu nieprzerwanej służby od 22 lutego 2016 r. do 2 lipca 2020 r. w wymiarze 4 lat, 4 miesięcy i 10 dni oraz ekwiwalentu za 72 dni urlopu. Z dniem zwolnienia powodowi przysługiwała odprawa wynikająca z art. 187 ust. 1 ustawy o SOP w wysokości 42.350,46 zł oraz ekwiwalent za niewykorzystany urlop – 33.880,37 zł.

Ponieważ powodowi wypłacono w styczniu 2020 r. kwotę 40.880,16 zł z tytułu odprawy, pozwany skompensował należność powstałą w dniu 2 lipca 2020 r. z należnością wypłaconą 31 stycznia 2020 r. i wypłaciła różnicę między kwotą wypłaconą na podstawie uchylonej decyzji, w której nałożony był rygor natychmiastowej wykonalności, z należnością przysługującą powodowi w związku z prawomocną decyzją o zwolnieniu ze służby.

Sąd Apelacyjny przyjął, że skarżącemu należy się jedna odprawa w związku ze zwolnieniem ze służby. Skarżący nie przedstawia żadnych istotnych argumentów zaprzeczających temu rozstrzygnięciu. Nie może nim być ogólne odwołanie się do przepisu art. 171 ustawy o SOP stanowiącego, że uposażenie i inne należności pieniężne pobrane przez funkcjonariusza, przysługujące mu według zasad obowiązujących w dniu wypłaty, nie podlegają zwrotowi, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej. W świetle zakresu zaskarżenia, spór toczy się obecnie o wypłatę dodatkowej odprawy w pełnej wysokości, nie zaś zwrotu odprawy, którą skarżący już pobrał.

Dodatkowo, czerpiąc z bogatego orzecznictwa wydanego na tle przepisów pragmatyk służbowych, trzeba zaznaczyć, że świadczenia związane ze

zwolnieniem ze służby mają charakter jednorazowy i nie mogą być kilkakrotnie wypłacane tej samej osobie (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 1 grudnia 2009 r., I OSK 451/09, LEX nr 582478; z dnia 12 października 2010 r., I OSK 569/10, LEX nr 745266). Przyjęcie innego stanowiska oznaczałoby, że to świadczenie jest w całości oderwane od swojego celu, czyli umożliwienia osobie pełniącej służbę odnalezienie się w nowej sytuacji zawodowej i życiowej. Odprawa taka, gdyby przyjąć stanowisko wyrażone w skardze kasacyjnej, stałaby się swego rodzaju nieuzasadnioną "premią" dla tych osób, które raz opuściły szeregi służby, a następnie do niej powróciły. Stawiałoby to w gorszej sytuacji faktycznej i prawnej tych funkcjonariuszy, którzy pełnili służbę w sposób nieprzerwany. Wielokrotne przyznanie odprawy oraz innych świadczeń związanych z odejściem ze służby w pełnej wysokości, byłoby zatem nieuzasadnionym i niesprawiedliwym przywilejem, a więc takie świadczenia powinny być wypłacone tylko raz. W sytuacji, gdy już raz wypłacono dane świadczenie w związku ze zwolnieniem ze służby, w przypadku ponownego zwolnienia, wypłaca się tylko świadczenie wyrównawcze za czas ponownego pełnienia służby (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 1 czerwca 2005 r., OSK 1714/04, LEX nr 171706; z dnia 11 grudnia 2009 r., I OSK 757/09, LEX nr 582496).

Skarżący powołuje się także na przesłankę przedsądu zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Strona, która powołuje się na tę przesłankę, powinna wykazać oczywistą zasadność skargi przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie przesłanką oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oraz, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy, sprzeczności wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Sam stawiany przez skarżącego zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) prawa, zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, nie prowadzi wprost do konkluzji, że

skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Możliwa jest bowiem sytuacja, w której zaskarżony wyrok sądu drugiej instancji, mimo błędnego uzasadnienia, odpowiada prawu (art. 398¹⁴ *in fine* k.p.c.).

Oczywiste naruszenie prawa występuje wówczas, gdy błąd w interpretacji lub stosowaniu prawa jest widoczny bez pogłębionej analizy wchodzących w grę przepisów i jednocześnie sprawia, że zaskarżone orzeczenie powinno być wyeliminowane z obrotu prawnego ze względu na jego rażącą wadliwość (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577; z dnia 19 marca 2004 r., II PK 4/04, LEX nr 585785; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494).

Dodatkowo, oceniając powołanie się przez skarżącego na oczywistą zasadność skargi, należy podkreślić, że nie jest możliwe, przy uzasadnianiu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, odesłanie wprost do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie oraz sformułowanie wniosku o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie stanowią dwa odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2015 r., III PK 151/14, LEX nr 1678968).

Wobec niewykazania przez skarżącą istnienia powołanych przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zgodnie z art. 398²¹ w związku z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

[a.ł.]

